

Consumentenprijsindex

In de [persmededeling van 5 augustus 2003](#) heeft het CBS gemeld dat de uitkomsten over de periode juni 2002 tot en met juni 2003 niet correct zijn. Dientengevolge zijn de CPI-cijfers in deze publicatie niet correct.

Het [persbericht van 9 september 2003](#) bevat de gecorrigeerde cijfers voor de reeks voor alle huishoudens en voor de geharmoniseerde consumentenprijsindex.

Conjunctuurbericht

Centraal Bureau voor de Statistiek

december 2002

- **Algemeen: weinig conjuncturele lichtpuntjes**
- **Investeringsverwachting: voor 2002 fors naar beneden bijgesteld**
- **Consumentenvertrouwen: opnieuw iets verbeterd**

Algemeen

In het donkere conjunctuurbeeld van december zijn weinig lichtpuntjes zichtbaar. De industriële productie laat geen herstel zien. Vergelijken met september is de productie, na correctie voor seizoeninvloeden, in oktober met 3,0% gedaald. Ook het vertrouwen van de producenten in de industrie is in november lager dan in oktober. Veel ondernemers in de nijverheid stellen hun investeringen uit in afwachting van gunstiger economische tijden. In 2002 verwachten de ondernemers, volgens de investeringsenquête van dit najaar, 10% meer te investeren dan in 2001. In het voorjaar was nog sprake van een verwachte groei van 21%. Positief is het feit dat het vertrouwen van de consument in december iets verbeterd is in vergelijking met een maand eerder. In november was het vertrouwen ook al toegenomen. Gunstig is ook dat de inflatie in november is uitgekomen op het laagste punt sinds december 2000. De consumentenprijsindex ligt in november 3,2% hoger dan in november vorig jaar. De afzetprijzen van Nederlandse industriële producten zijn in oktober vergeleken met september nauwelijks veranderd. De olieprijs daalt in november naar het gemiddeld laagste niveau (\$ 24,31) van de afgelopen zeven maanden, maar in de eerste twee weken van december stijgt de prijs echter weer tot boven de 26 dollar. Op de arbeidsmarkt zijn de gevolgen van de minimale economische groei zichtbaar. De banengroei in het derde kwartaal (0,8%) is gezakt naar het laagste groeicijfer van de afgelopen acht jaar. De geregisteerde werkloosheid neemt toe in een tempo van drie à vier duizend per maand. In december heeft de ECB het renteniveau met een 0,5%-punt verlaagd.

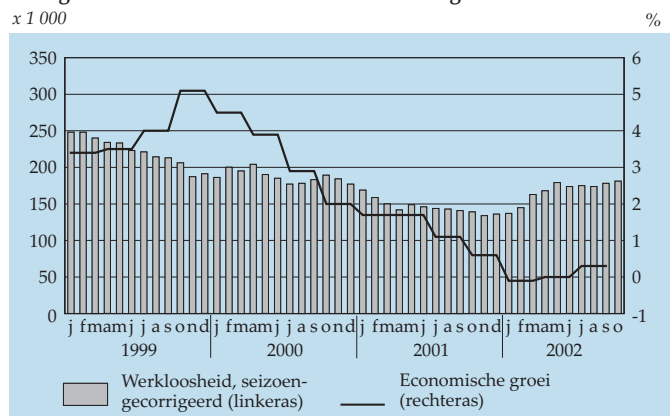
Investeringsverwachting

De ondernemers in de industrie, delfstoffenwinning en nutssector verwachten dit jaar 10% meer te investeren dan in 2001. In het voorjaar was nog sprake van een verwachte groei van 21%. De verwachtingen voor 2002 zijn dus aanzienlijk naar beneden bijgesteld. Voor 2003 wordt een investeringstoename van 11% verwacht. Deze toename is voor een groot deel het gevolg van uitstel van investeringen van 2002 naar 2003. In vrijwel alle industriële branches is sprake van uitstel. Veel ondernemers hebben in het najaar van 2001 en in het voorjaar van 2002 al aangegeven te verwachten dat investeringen verschoven zouden worden naar 2002 of 2003. Nu in het najaar van 2002 verwachten de ondernemers de voor dit jaar voorziene investeringen verder door te schuiven naar 2003 en zelfs naar 2004. Daarmee vallen de verwachte investeringen in 2002 dus flink lager uit dan eerder werd voorzien. Veel ondernemers in de industrie stellen hun investeringen uit in afwachting van gunstiger economische tijden.

Consumentenvertrouwen

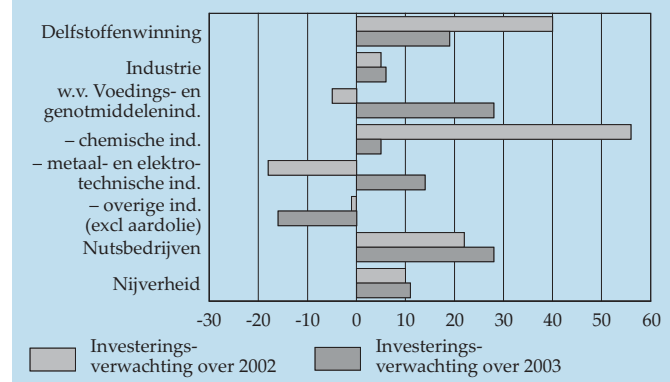
Voor de tweede maand op rij is het consumentenvertrouwen verbeterd. In de periode januari-oktober van dit jaar was het vertrouwen nog iedere maand gedaald. In november en december volgen lichte stijgingen. De koopbereidheid is in december nagenoeg gelijk gebleven in vergelijking met vorige maand. De koopbereidheid is gebaseerd op het oordeel over de financiële situatie van het eigen huishouden en het doen van grote aankopen. Over de ontwikkeling van de eigen financiën in de komende twaalf maanden zijn de consumenten een stuk somberder geworden. Daarentegen vinden meer consumenten de tijd gunstiger voor het doen van grote aankopen, zoals computers en televisies.

Geregisteerde werkloosheid en economische groei

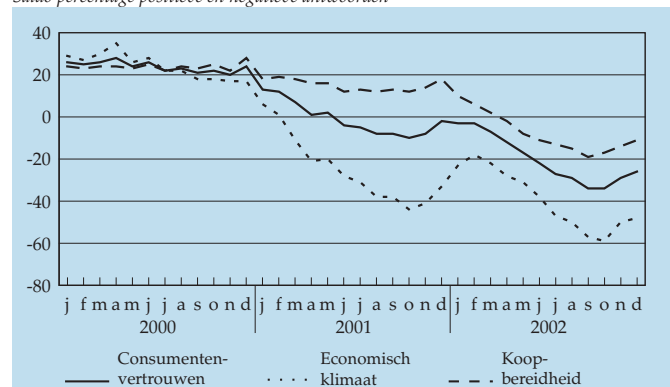
Investeringsverwachtingen, najaar 2002

Procentuele waardemutatie t.o.v. het voorgaande jaar

Consumentenvertrouwen (seizoengecorrigeerd)

Saldo percentage positieve en negatieve antwoorden

Kerngegevens recente ontwikkelingen

Procentuele mutaties t.o.v. dezelfde periode het jaar daarvoor, tenzij anders aangegeven

	1995/99 gemidd.	2000	2001	2001			2002			2002		
				4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sept.	okt.	nov.	
Economische kernvariabelen (volume)												
Bruto binnenlands product	3,5	3,3	1,3	0,6	-0,1	0,0	0,3	-	-	-	-	-
Invoer goederen en diensten	7,1	10,6	1,9	-3,9	-5,4	-2,5	-3,6	-	-	-	-	-
Consumptie	3,1	3,1	1,8	1,9	1,8	1,4	1,7	-	-	-	-	-
Overheid	1,9	1,9	3,1	3,1	3,3	2,7	2,4	-	-	-	-	-
Huishoudens nationaal	3,9	3,6	1,2	1,3	1,2	0,8	1,2	1,3	0,3	-	-	-
w.o. Huishoudens binnenland	-	3,6	1,0	1,2	1,1	0,8	1,1	1,2	0,1	-	-	-
w.v. Voedings- en genotmiddelen	-	1,3	-0,1	0,8	0,7	1,1	1,8	3,2	-0,7	-	-	-
Duurzame consumptiegoederen	-	5,8	-0,7	0,2	1,8	0,0	1,1	1,5	-0,6	-	-	-
Overige goederen	-	1,2	1,8	2,9	0,6	2,2	0,8	0,4	-0,8	-	-	-
Diensten	-	3,9	2,0	1,4	1,0	0,7	0,9	0,8	0,9	-	-	-
Bruto investeringen in vaste activa	5,9	3,5	-0,8	-0,9	-1,7	-3,5	-3,7	-	-	-	-	-
Bedrijven	6,3	2,5	-2,5	-2,6	-3,1	-4,3	-4,8	-	-	-	-	-
Overheid	3,8	9,7	9,3	8,7	7,3	0,8	1,2	-	-	-	-	-
Uitvoer goederen en diensten	6,5	10,9	1,7	-3,3	-4,7	-2,3	-2,5	-	-	-	-	-
Productie (volume)												
Delfstoffenwinning	0,4	-2,5	5,8	8,7	-4,0	-2,7	-	-5,9	9,6	-	-	-
Industrie	2,4	5,0	0,2	-1,9	-2,9	-2,1	-	-1,4	-2,8	-1,4	-	-
Energie- en waterleidingbedrijven	-0,1	1,4	6,0	6,0	-1,6	-0,9	-	-0,7	-0,1	-	-	-
Bouwnijverheid	1,7	4,0	2,1	3,0	1,1	-1,3	-0,1	-1,8	1,8	-	-	-
Prijzen												
Consumentenprijsindex	2,1	2,6	4,5	4,3	3,8	3,5	3,4	3,3	3,4	3,4	3,4	3,2
Productenprijzen industrie afzet	1,0	11,6	1,3	-4,9	-3,7	-3,5	-0,1	0,2	1,1	3,2	-	-
Productenprijzen industrie verbruik	1,1	19,2	-0,1	-9,5	-5,8	-5,0	-1,5	-1,8	0,2	2,2	-	-
Aardolie, North Sea Brent (in \$ per barrel)	17,60	28,53	24,97	19,98	21,60	25,45	26,61	26,19	28,36	27,49	24,31	24,31
Goud (in euro per 1 gram fijn)	9,15	9,93	9,91	10,07	10,88	11,08	10,47	10,40	10,66	10,59	10,45	10,45
Cao-lonen												
Particuliere bedrijven	2,3	3,3	4,7	4,9	5,1	3,9	3,3	3,2	3,4	3,3	3,2	3,2
Overheid	2,0	3,0	4,5	4,6	5,0	4,4	5,2	5,3	5,2	3,6	4,0	4,0
Gesubsidieerde sector	1,6	3,1	5,2	5,5	6,1	5,1	3,5	3,2	4,1	4,3	4,3	4,3
Stemming 1) (in %)												
Productenvertrouwen industrie	3,2	6,7	-1,8	-4,9	-1,4	-2,4	-0,4	-0,3	-2,4	-0,6	-1,9	-1,9
Consumentenvertrouwen	10,2	24,7	-0,9	-9,3	-4,8	-17,3	-27,3	-26,7	-31,0	-33,1	-32,0	-32,0
Economisch klimaat	8,4	24,8	-24,8	-40,7	-20,8	-34,1	-48,0	-48,1	-52,3	-55,9	-54,1	-54,1
Koopbereidheid	11,4	24,6	15,0	11,6	5,9	-6,1	-13,5	-12,4	-16,8	-17,8	-17,2	-17,2
Arbeidsmarkt												
Aantal banen van werknemers (x 1 000)	6 672	7 284	7 450	7 498	7 477	7 521	7 555	-	-	-	-	-
Arbeidsvolume werknemers	-	2,1	2,1	2,0	1,4	0,8	0,2	-	-	-	-	-
Aantal vacatures (x 1 000)	108	203	197	164	178	162	-	-	-	-	-	-
Geregistreerde werklozen 2) (x 1 000)	357	188	146	135	162	163	172	172	177	183	-	-
Aantal uren uitzendkrachten	10	-13	-10	-10	-12	-6	-	-	-	-	-	-
Uitgesproken faillissementen 3)	-6	13	27	19	27	17	-	-	-	-	-	-
Geld en krediet												
CBS-herbeleggingsindex 4)	31,6	-2,1	-19,2	9,7	5,2	-14,2	-31,0	2,1	-18,8	13,6	5,0	5,0
Spaartegoeden	5,8	3,9	10,8	13,4	11,7	10,4	10,6	10,6	10,2	10,2	-	-
Verstrekt consumptief krediet	10,4	6,6	-8,7	-11,3	-8,4	0,1	2,5	-3,8	7,4	3,6	-	-
Rente (in %)												
Daggeldrente	3,2	4,1	4,4	3,6	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
Rendement op staatsobligaties	5,3	5,3	4,8	4,5	4,9	5,0	4,5	4,5	4,2	4,3	4,2	4,2
Hypotheekrente	6,0	5,9	5,9	5,5	5,3	5,5	5,4	5,4	5,3	5,1	-	-
Eurozone 5)												
Bruto binnenlands product	-	3,4	1,5	0,4	0,3	0,6	0,8	-	-	-	-	-
Geharmoniseerde consumentenprijsindex	-	2,3	2,5	2,1	2,6	2,1	2,0	2,1	2,1	2,3	2,2	2,2
Consumentenvertrouwen 1)	-	1	-6	-10	-10	-9	-10	-11	-9	-12	-14	-14
Productenvertrouwen industrie 1)	-	5	-7	-17	-13	-10	-12	-12	-12	-11	-10	-10
Amerikaanse dollar (in euro)	-	1,08	1,12	1,12	1,14	1,09	1,02	1,02	1,02	1,02	1,00	1,00
Europese liquiditeitsmassa (M3)	-	4,8	8,3	12,1	5,3	6,3	7,0	7,1	7,1	-	-	-
Depositorente ECB (in %)	-	3,08	3,23	2,42	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25

1) Saldo van positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal.

2) Driemaandsgemiddelden opgenomen onder de middelste maand.

3) Bedrijven en instellingen exclusief eenmanszaken.

4) Mutaties t.o.v. voorgaande periode.

5) Bron: Eurostat.

- = Gegevens zijn (nog) niet beschikbaar.

Gegevens Nederland en Eurozone (zie Focus)

Procentuele volumemutaties t.o.v. het voorgaand jaar, tenzij anders aangegeven

	Gem. 1999-2001	1999	2000	2001	2002			
					jan.-sept.	I	II	III
Nederland								
Economische groei	2,9	4,0	3,3	1,3	0,1	-0,1	0,0	0,3
Consumptie huishoudens	3,2	4,7	3,6	1,2	1,1	1,2	0,8	1,2
Consumptie overheid	2,5	2,5	1,9	3,1	2,8	3,3	2,7	2,4
Bruto investeringen in vaste activa	3,5	7,8	3,5	-0,8	-3,0	-1,7	-3,5	-3,7
Uitvoer goederen en diensten	5,9	5,1	10,9	1,7	-3,2	-4,7	-2,3	-2,5
Inflatie	3,1	2,2	2,6	4,5	3,5	3,8	3,5	3,4
Banengroei	2,7	3,4	2,4	2,3	1,1	1,5	1,1	0,8
Werkloosheid als % van de beroepsbevolking	2,8	3,2	2,8	2,4	2,6	2,5	2,7	2,8
Eurozone								
Economische groei	2,6	2,8	3,4	1,5	0,6	0,3	0,6	0,8
Consumptie huishoudens	2,7	3,5	2,6	1,8	0,4	0,5	0,2	0,6
Consumptie overheid	2,0	1,8	2,1	2,0	2,4	2,2	2,5	2,4
Bruto investeringen in vaste activa	3,6	6,1	4,9	-0,3	-3,3	-3,2	-3,7	-3,0
Uitvoer goederen en diensten	7,0	5,3	12,7	2,9	-0,1	-2,8	0,1	2,5
Inflatie	2,0	1,1	2,3	2,5	2,2	2,6	2,1	2,0
Banengroei	1,7	1,7	2,0	1,4	0,6	0,7	0,5	-
Werkloosheid als % van de beroepsbevolking	8,7	9,5	8,5	8,0	8,2	8,1	8,2	8,3

Bron: Oeso, Eurostat en Jaar in cijfers 2002

Productie industrie: nog geen herstel

De industrie heeft in oktober van dit jaar 1,4% minder geproduceerd dan een jaar eerder. Daarmee is de jaar-op-jaardaling minder sterk dan in september, toen de productie 2,8% lager lag dan een jaar eerder. In september vorig jaar begon een periode van teruggang van de industriële productie. Hierdoor wordt nu met een relatief laag niveau vergeleken. Voor het bepalen van omslagen van een trend kan het beste worden gekeken naar seizoengecorrigeerde cijfers. Vergelijken met september van dit jaar is de productie, na correctie voor seizoeninvloeden, in oktober met 3,0% gedaald. Ook in september was er sprake van een productiedaling ten opzichte van de voorgaande maand. De aanhoudende daling wijst erop dat er nog geen sprake is van productieherstel in de industrie.

In oktober is alleen bij de voedings- en genotmiddelenindustrie, de textiel-, kleding- en lederindustrie en de aardolie-, chemische en rubberindustrie sprake van een hogere productie dan een jaar eerder. Bij de voedings- en de textielindustrie is de laatste maanden sprake van een wisselend beeld. Bij de chemie is al elf maanden op rij sprake van productiestijgingen. Bij de metaal is sprake van aanhoudende productiedalingen, die echter minder sterk zijn dan in de eerste helft van dit jaar. In oktober ligt hier de productie 2,0% lager dan een jaar eerder, in april was dat nog ruim 10%. Ook in de hout-, bouwmaterialen-, meubel- en overige industrie vlakt de daling de laatste maanden af. Daarentegen wordt de daling in de papier- en grafische industrie juist groter.

Producentenvertrouwen: na lichte verbetering weer lager

Het producentenvertrouwen, de stemmingsindicator van de ondernemers in de industrie, is in november 2002 weer iets teruggelopen. Na de lichte verbetering van het vertrouwen in oktober (met 1,8 punten), is het vertrouwen van de ondernemers in de industrie in november met 1,3 punten verslechterd van -0,6 naar -1,9. Met name de verwachtingen van de ondernemers ten aanzien van de bedrijvigheid in de periode januari-maart 2003 en het iets negatievere oordeel over de voorraden eindproduct dragen bij aan de daling van het vertrouwen. De werkgelegenheid in de industrie zal dan ook volgens de ondernemers in de komende maanden onder druk blijven staan.

Consumentenprijzen: laagste inflatie sinds december 2000

In november is de inflatie in ons land uitgekomen op 3,2%. Dit is een daling met 0,2%-punt vergeleken met de maand ervoor. Sinds mei van dit jaar schommelde de inflatie tussen de 3,3% en 3,5%. De laatste keer dat een lagere geldontwaarding werd gemeten dan in november was in december 2000, toen de inflatie 2,9% bedroeg. De ontwikkeling van de inflatie is in het algemeen een resultante van prijsstijgingen en prijsdalingen in de onderliggende productgroepen. In november zijn het, in volgorde van belangrijkheid, vooral de prijsontwikkelingen van kleding, autobrandstoffen en fruit die bijdragen aan de daling van de inflatie. Significante prijsontwikkelingen met een inflatieverhogend effect hebben zich in de maand november niet voorgedaan. De prijsstijging volgens de geharmoniseerde consumentenprijsindex (HICP) komt in november voor ons land uit op 3,4%. De inflatie

volgens de HICP voor de Eurozone in zijn geheel bedraagt 2,2%. In de loop van het jaar is de inflatie volgens deze index voor Nederland steeds verder afgenomen. De inflatie voor de Eurozone is daarentegen in de periode juli-oktober gestegen. De verschillen tussen de landen van de Eurozone zijn evenwel nog aanzienlijk. Zo bedraagt de prijsstijging volgens de HICP in oktober voor België en Duitsland 1,3%. Ierland heeft volgens deze norm de hoogste inflatie (4,4%).

Producentenprijzen: in oktober nagenoeg stabiel

De afzetprijzen van Nederlandse industriële producten zijn in oktober vergeleken met september nauwelijks veranderd (+0,1%). De binnenlandse afzetprijzen liggen op hetzelfde niveau als in september. De exportprijzen stegen gemiddeld met 0,2%. Vergeleken met een jaar geleden liggen de afzetprijzen in oktober van dit jaar 3,2% hoger. De verbruiksprijzen zijn in oktober ten opzichte van september met 1,4% gedaald. Mede door de dalende prijs van ruwe aardolie in die maand, werden geïmporteerde grondstoffen en halffabrikaten 1,8% goedkoper. Ook de in eigen land ingekochte verbruiksgoederen werden goedkoper (-0,9%). Ten opzichte van dezelfde maand vorig jaar liggen de verbruiksprijzen evenwel nog 2,2% hoger.

De gemiddelde prijs van ruwe aardolie, een niet onaanzienlijk deel van de ingevoerde grondstoffen, bedroeg in oktober \$ 27,49 per vat. Na een verdere daling in november naar gemiddeld \$ 24,31 lag de prijs voor een vat North Sea Brent op 13 december weer op \$ 26,03.

Werkgelegenheid: overheid en zorg houden banengroei overeind

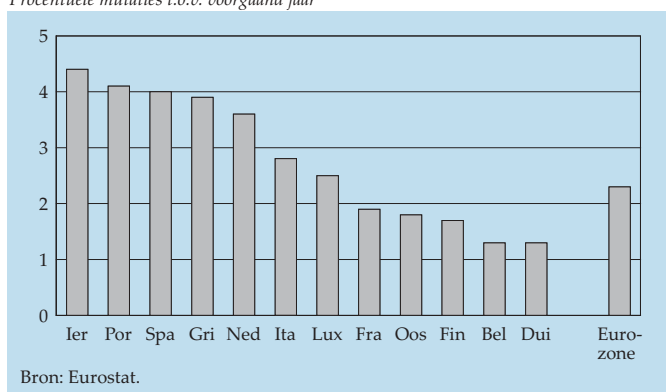
In het derde kwartaal van 2002 is het aantal banen van werknemers 63 duizend (0,8%) hoger dan in het derde kwartaal van 2001. Vrouwen nemen met een stijging van 54 duizend bijna 90% van deze banengroei voor hun rekening. De stijging is het saldo van twee sterk uiteenlopende ontwikkelingen. Bij de zorg en de overheid is het aantal banen met 99 duizend toegenomen, terwijl het aantal in het bedrijfsleven met 36 duizend is gedaald. De overheid en de zorg zijn daarmee de motoren van de banengroei in ons land. In deze twee sectoren groeit het aantal banen zelfs nog sterker dan vorig jaar. Duidelijk minder dan voorheen maar nog wel positief (7 duizend) is de groei in de handel, horeca en reparatie. In alle andere sectoren van het bedrijfsleven is er sprake van een daling van het aantal banen. De grootste daling vindt plaats in de industrie. Daar is het aantal banen 25 duizend lager dan een jaar eerder. In de financiële en zakelijke dienstverlening is het aantal banen 13 duizend lager. Voor het eerst sinds 1994 is ook in de bouwrijverheid en bij vervoer en communicatie het aantal banen lager dan een jaar eerder.

Werkloosheid: stijgt met drie à vier duizend per maand

In de maanden september-november waren er gemiddeld 183 duizend geregistreerde werklozen. Na verwijdering van seizoenseffecten komt het werkloosheidscijfer uit op 181 duizend. Dat is drieduizend hoger dan in de vorige driemaandsperiode. Vergeleken met dezelfde periode een jaar geleden is het aantal geregistreerde werklozen nu 42 duizend hoger. Dat komt overeen met een stijging van drie à vier duizend per maand.

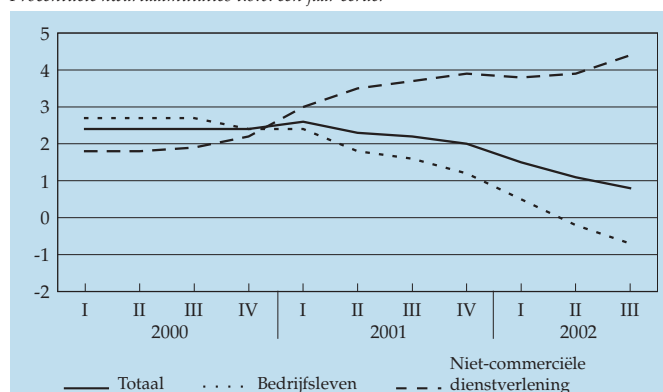
Geharmoniseerde consumentenprijsindex, oktober 2002

Procentuele mutaties t.o.v. voorgaand jaar

Banen van werknemers

Procentuele kwartaalmutaties t.o.v. een jaar eerder

● **Het jaar 2002: conjunctureel teleurstellend**

Dit jaar is de economische groei vrijwel volledig tot stilstand gekomen. In de eerste negen maanden van 2002 groeit de economie met 0,1%. Dit is het laagste groeicijfer sinds het begin van de jaren tachtig. In 1981 en 1982 kromp de economie met respectievelijk 0,5% en 1,2%. Ook andere macro-economische gegevens tonen dit jaar een teleurstellende ontwikkeling. Het volume van de uitgevoerde goederen en diensten is ruim 3% lager dan in 2001. Nederlandse exporteurs hebben last van de wereldwijde vertraging van de economische groei en het uitblijven van economisch herstel. Sinds de tweede wereldoorlog is onze uitvoer niet meer met een dergelijk percentage afgenomen. Alleen de uitvoerkrimp ten tijde van de eerste oliecrisis in 1975 komt hierbij in de buurt. Ook het niveau van de investeringen in vaste activa ligt dit jaar onder dat van 2001. In reactie op de economische stagnatie investeert het Nederlandse bedrijfsleven vooral minder in computers, bedrijfsauto's en machines. Een positieve bijdrage aan de marginale economische groei komt van de consumptie van huishoudens. De toename met 1,1% is weliswaar bescheiden en bijna net zo groot als vorig jaar. Een tweede positieve bijdrage aan de groei komt van de consumptie van de overheid. Meer geld is uitgegeven aan gezondheidszorg, onderwijs en infrastructuur.

In het eurogebied minder investeringen

In de eurozone komt de economische groei in de eerste negen maanden van dit jaar uit op 0,6%. De consumptie van huishoudens en die van de overheid nemen dit jaar in volume toe, terwijl het uitvoervolume bijna even groot is als vorig jaar. Het niveau van de investeringen is in de eurozone duidelijk lager dan vorig jaar. Uitgezonderd de consumptie van de overheid zijn de ontwikkelingen van de economische groei, de consumptie van huishoudens, de investeringen en de uitvoer in 2002 slechter dan die in 2001.

Inflatie blijft in Nederland hoog

In Nederland komt de inflatie in 2002 uit op 3,5%. Vorig jaar was het inflatiecijfer 4,5%. Hoewel de inflatie is afgenomen, is het aantal consumenten dat vindt dat er dit jaar sprake is van sterke prijsstijgingen beduidend groter dan vorig jaar. Deze inflatiebeleving kan verband houden met de opnieuw grote prijsstijging van de dagelijkse boodschappen. Daarnaast heeft ook de introductie van de euro hierop ongetwijfeld invloed gehad. De gemiddelde inflatie in het eurogebied ligt dit jaar op 2,2%, wat 0,2%-punt lager is dan in 2001.

De afnemende economische groei sinds begin 2001 is dit jaar zowel zichtbaar op de arbeidsmarkt in Nederland als in het eurogebied. Het aantal banen is bij ons in de eerste negen maanden met 1,1% gegroeid. Dat is beduidend minder dan in voorgaande jaren. Voor het eerst in zeven jaar neemt in Nederland de werkloosheid toe. Het aantal werklozen als percentage van de beroepsbevolking stijgt van 2,4% in 2001 naar 2,6% dit jaar. In het eurogebied valt de banengroei terug van 1,4% in het vorige jaar naar 0,6% in dit jaar, terwijl de werkloosheid oploopt van 8,0% naar 8,2%.

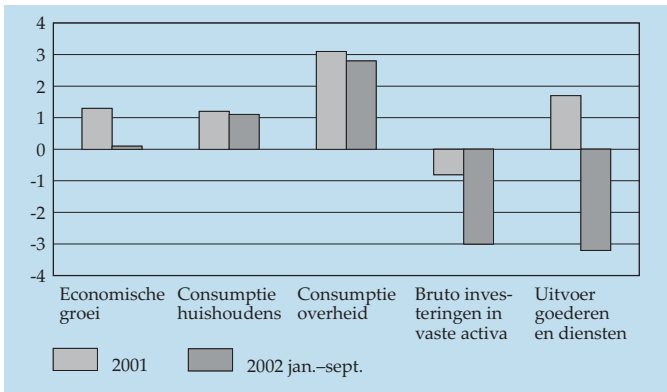
Alleen consumptie overheid en werkloosheid scoren beter

Ook vergeleken met de periode 1999-2001 zijn de economische ontwikkelingen in Nederland dit jaar teleurstellend. In de grafiek zijn de verschillen zo weergegeven dat hoe groter het verschil is in het nadeel van 2002, hoe kleiner het donker gekleurde gedeelte van dit figuur is. Zo is te zien dat de uitvoer en de investeringen het in 2002 veel slechter doen dan het gemiddelde in het tijdvak 1999-2001. Ook de groeicijfers van de consumptie van huishoudens en van de werkgelegenheid zijn dit jaar minder hoog dan gemiddeld in de periode 1999-2001. Alleen de consumptie van de overheid en de werkloosheid scoren bij deze wijze van vergelijken iets beter.

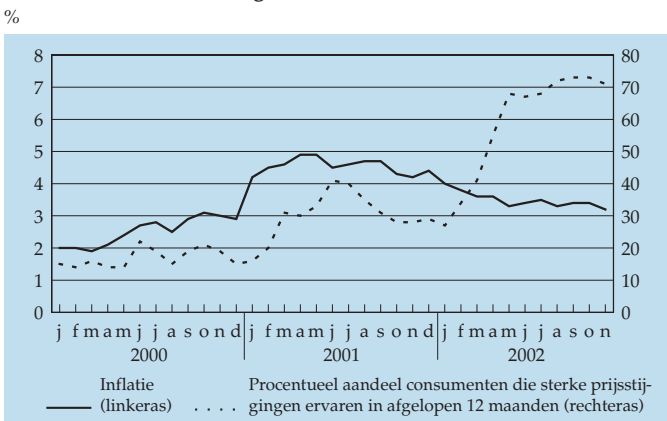
Een vergelijking in de mate van terugval tussen Nederland en de eurozone geeft een vrij gelijk beeld. Het lichter gekleurde figuur van de eurozone is iets groter bij de economische groei en de uitvoer. Dit betekent dat de terugval in ontwikkeling van deze twee indicatoren in de eurozone iets minder is dan in Nederland.

Macro-economische totalen

Procentuele volumemutaties t.o.v. vorig jaar

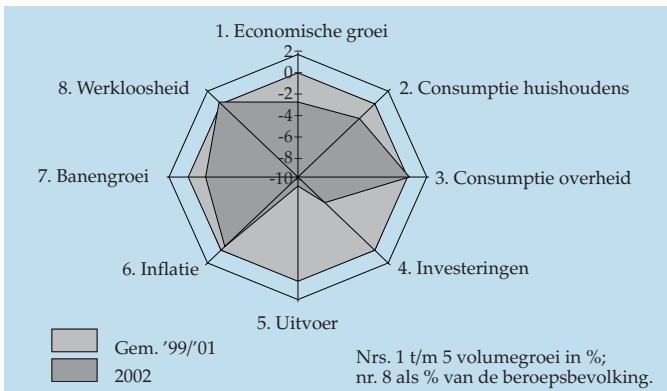

Inflatie en inflatiebeleving

Verskil ontwikkeling in 2002 t.o.v. gemiddelde 1999-2001

Procentpunten

Verskil ontwikkeling in 2002 t.o.v. gemiddelde 1999-2001

Procentpunten

